

Què / Que

per Jordi Badia

Amb aquesta nova secció pretenem d'ensenyar com ensenyar. Hi ha un munt d'aspectes de la nostra llengua en què sovint ensopega molta gent, potser perquè no els n'han explicat mai la solució d'una manera simple, planera i clara. El nostre esforç és aquest: transmetre explicacions senzilles i, tot seguit, afegir-hi els aclariments necessaris per a saber-ne més.

A vui parlarem de quan hem d'escriure **que** (sense accent) i **què** (amb accent).

Allò que els aprenents han de retenir és simplement aquest quadre:

QUÈ	{	= "quina cosa". <i>Què dius, noia? No sé pas què li passa, avui.</i>
		= "el qual, la qual, els quals, les quals" (després de preposició) <i>La lliçó amb què comença el trimestre és fàcil.</i>
QUE	{	resta de casos. <i>El noi que li agrada fa un curs més. Em va dir que havia estudiat.</i>
		no pot anar precedit de preposició. Sóc conscient que no hi arribo.

En la majoria de casos, l'ús d'aquestes dues formes no té cap complicació.

- **què** pot ser pronom interrogatiu o pronom relatiu. Així, doncs, pot equivaler a "quina cosa" o bé a "el qual, la qual, els quals, les quals".
Què fas? (Quina cosa fas?)
El llibre *de què* et vaig parlar és aquest (El llibre *del qual* et vaig parlar és aquest).
- **que** pot ser pronom relatiu o bé conjunció.
L'automòbil *que* vull és massa car (en aquest cas el relatiu no va després de preposició).
Em va dir *que* havia estudiat (el mot *que* no és substituïble ni per "quina cosa" ni per "el qual, la qual...").

L'errada més freqüent es presenta quan les formes *que* i *què* van després de preposició. No ens equivocarem si pensem que:

la forma que no pot anar mai precedida de preposició.
En canvi, la forma què, sí.

Per tant, només cal fer aquesta comprovació:

1. Si el mot en qüestió equival a "quina cosa", o a "el qual,

la qual, els quals, les quals", la construcció amb preposició serà bona.

No sé *en què* et bases [correcte: *què* = *quina cosa*].

La classe *de què* estic més contenta és la de 5è E [correcte: *què* = *la qual*].

2. Si el mot en qüestió no té aquests significats hem d'escriure *que* i eliminar la preposició.

~~Sóc conscient de que no hi arribo~~ → Sóc conscient que no hi arribo.

~~Es refereix a que sempre xerra a classe~~ → Es refereix que sempre xerra a classe.

Una altra errada consisteix a escriure inapropiadament aquesta construcció:

preposició + article + que

La solució també és ben senzilla. Només tinguem en compte això:

prep. + art. + que	{	Si que = qual s'ha de canviar L'embolic en el que t'has ficat és gros L'embolic en el qual t'has ficat és gros (o bé: L'embolic en què t'has ficat és gros)
		Si que ≠ qual és correcte. Em trobo més bé en aquesta classe que no pas en la que he fet abans.

Per a saber si la construcció és correcta o incorrecta, hem de fer aquesta comprovació:

1. Si podem canviar **que** per **qual**, fem-ho (la construcció serà errònia).

~~L'embolic en el que t'has ficat és gros~~

L'embolic en el qual t'has ficat és gros (o bé: L'embolic en què t'has ficat és gros).

L'alumna de la que et parlava és aquesta

La noia *de la qual* et parlava és aquesta (o bé: La noia *de qui* et parlava és aquesta).

2. Si no podem canviar **que** per **qual** vol dir que la construcció és bona.

Em trobo més bé en aquesta classe que no pas en la que he fet abans.

M'ha parlat d'aquest llibre i *del que* tu li vas deixar ahir. ♦